

بررسی اثر تراکم بوته بر عملکرد بذر توده های بومی ریحان سبز (*Ocimum basilicum* L.)

معصومه سهیلا اتقایی^۱، محمود شعبانی^۲، کیوان کیانی منش^۳

۱- دانشجوی دکتری گیاهان دارویی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

۳- دانشجوی دکتری گیاهان دارویی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران

چکیده

ریحان سبز با نام علمی *m*، گیاهی علفی، یکساله و معطر از خانواده Lamiaceae است که بالغ بر ۶۰ وارسته دارد. این گیاه در سطوح وسیعی از کشورهای فرانسه، آمریکا، اندونزی، مراکش، اسپانیا، مصر، پاکستان و شمال آفریقا کشت می شود. علاوه بر اسانس برگ و سرشاخه های گلدار دانه ریحان نیز خاصیت دارویی دارد. به منظور بررسی اثر تراکم بر عملکرد دانه در چهار توده بومی ریحان، متعلق به استانهای اصفهان، تهران، فارس و خراسان، آزمایشی در شهرستان بم در سال ۱۳۹۰ به صورت اسپلیت پلات بر پایه طرح بلوکهای کامل تصادفی در ۴ تکرار اجرا شد. تراکم به عنوان فاکتور اصلی در ۴ سطح (۷،۹،۱۳،۲۲ بوته در متر مربع) و توده بومی به عنوان فاکتور فرعی در چهار سطح (توده های بومی خراسان، فارس، اصفهان و تهران) در نظر گرفته شد. نتایج نشان داد که اثر متقابل تراکم و توده بومی بر عملکرد دانه در هکتار معنی دار نبود. بنا براین هر یک از اثرات ساده مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که اثر توده بومی بر عملکرد دانه در هکتار معنی دار نیست اما اثر تراکم بر عملکرد دانه در هکتار در سطح احتمال ۱٪ معنی دار شد. مقایسه میانگین ها نشان داد که تراکم های ۲۲ و ۱۳ بوته در متر مربع نسبت به تراکم های ۹ و ۷ بوته در متر مربع دارای تعداد دانه کمتری در هکتار بودند.

کلمات کلیدی: عملکرد دانه، ریحان، تراکم بوته، توده بومی